

edition metáfrasi

**Kristalli
Gliniadaki**

LES GUEULES CASSEES

I.

Στις 3 Νοέμβρη του '18
ο Μπλαϊζ Σεντράρ και ο Γκιγιώμ
καθόντουσαν για μεσημεριανό
στο Μονπαρνάς. Μιλούσαν
για τη Γρίπη, που πιο πολλούς
είχε θερίσει στρατιωτικούς
κι από τον πόλεμο. Ο Απολλιναίρ
είχε επιζήσει, μέχρι τότε,
χτυπήματα στο μέτωπο, τρυπανισμό
κυκλοφορούσε δε, μ' εκείνον
τον χαρακτηριστικό επίδεσμο
που ξέρουμ' όλοι από τις φωτογραφίες.

Έξι μερόνυχτα μετά
ήταν νεκρός, από τη Γρίπη.
Ο μήνας είχε εννιά. Στις έντεκα
τέλειωσε ο πόλεμος. Και σαν πήγαιναν
στην κηδεία του στο Σαιν Ζερμαίν,
σε μια γωνία έπεσαν πάνω
σε μια κομπανία που γιόρταζε
παραληρώντας την Ανακωχή.
«Κάτω ο Γκιγιώμ!» φωνάζανε
αγριεμένοι και εννοούσαν,
φυσικά, οι μεθυσμένοι
τον Κάιζερ Βίλχελμ.

Μα οι πενθούντες σκιάχτηκαν
και πρώτος ο Σεντράρ
σηκώθηκε και έφυγε και πήγαν
να τα πιούνε. Σαν επιστρέψανε
στο Μονπαρνάς στο κοιμητήρι
να τον βρούνε, ο νεκροθάφτης
έδειξε δυο διπλανούς, νέους τάφους
κι είπε: «Με Γρίπη και με πόλεμο,
πολλοί είναι οι νεκροί
ποιοι είναι ποιοι, δεν ξέρουμε,
καταλαβαίνετε». Και σαν ο ποιητής
πλησίασε απελπισμένος

μη και στα μαγικά διαισθανθεί
ποιος ήταν ο νεκρός τους
είδε στην παγωμένη γη
στο παγωμένο χώμα, μια πρασινάδα
για μαλλιά γύρω από την πληγή,

λες και φαινόταν του Γκιγιώμ
το πρόσωπο ακόμ' και μια κραυγή
έπνιξε τότε ξαφνικά,
αλλόφρων, έναν κρότο.

II.

Οκτώ μέρες αργότερα, στη Νίκαια,
στο Νότο, γυρνούσε για τον Αμπέλ Γκανς
το φιλμ «Κατηγορώ»

όπου οι νεκροί ανασταίνονται,
σπασμένοι, απ' τη λάσπη
και επιστρέφουν στα χωριά
να δούνε, εν χορώ, αν τζάμπα
λιώσανε στα χαρακώματα,
αν τζάμπα τόση βία. Μάζεψε ο Μπλαιζ
πολλούς για κείνη την ταινία.
Τους έβαλε να τραγουδούν
ένα σκοπό ελβετικό,
που πάει κάπως έτσι:
«Σαν γύρισε απ' τον πόλεμο
στο σπίτι ο Ζαν Ρενώ,

με τα έντερα στα χέρια...»
Κι οι επιζώντες έπαιζαν
τους ρόλους των νεκρών.
«Σπασμένες μούρες» λέγονταν
γιατί ήσανε κομμάτια.
Τους έβαλε ο Γκανς
εμπρός απ' το φακό,
να τριγυρνούν και να ρωτούν,
καμένοι και μισοί,
αν μάθανε οι ζωντανοί
να ζουν μετά τον πόλεμο.
Και κάθε τόσο ο Σεντράρ,

με το κομμένο χέρι
μπροστάρης εμφανίζονταν
στο απόκοσμο ασκέρι, ωσάν το φάντασμα
του φίλου του Γκιγιώμ
στον Μονπρνάς το χώμα. Κι έτσι
έχουν μείνει οι νεκροί
να τραγουδούν ακόμα – ο ένας
από το πανί, ο άλλος στα βιβλία
απ' το αυτοκινητάκι του Ρουβέρ'
την τελευταία νύχτα
της Ευρώπης
και του Απολλιναίρ.

**

LES GUEULES CASSEES

1

Am 3. November '18
saßen Blaise Sentrar und Guillaume
beim Mittagessen auf dem Montparnasse.
Sie sprachen über die Grippe,
die noch mehr Soldaten niedergemacht hatte
als der Krieg. Apollinaire hatte überlebt, bis jetzt,
Wunden auf der Stirn von der Trepanation,
aber er lief herum, mit jenem
charakteristischen Verband,
den wir alle kennen von den Fotografien.

Eine Woche später
war er tot, gestorben an der Grippe.
Das war am 9. Am 11. des Monats
endete der Krieg. Und als sie
zu seiner Beerdigung in Saint Germain gingen,
stießen sie in an einer Ecke
auf eine Horde von Feiernden,
die dachten schon an den Waffenstillstand.
„Nieder mit Guillaume“ schrieten sie
hysterisch und natürlich meinten
die Betrunkenen Kaiser Wilhelm.

Aber die Trauernden erschranken,
und als erster wandte Sentrar sich um
und floh und man ging sich besaufen.
Als sie zurückkamen,
zum Montparnasse, auf den Friedhof,
um ihn zu suchen, zeigte der Totengräber ihnen
zwei frische Gräber nebeneinander und sagte:
„Grippe und Krieg, es gibt so viele Tote,
da weiß man nicht, wer wer ist, versteht ihr?“
Und als der Dichter näherkam, voller Zweifel,
ob er auch nur ahnen könnte,
welcher von beiden ihr Toter war,
sah er auf der gefrorenen Erde,
auf dem gefrorenen Boden, ein Büschel Gras
für die Haare rund um die Wunde,
als zeigte sich hier noch Guillaumes Gesicht und da
übertönte ein wahnsinniger Schrei plötzlich
einen Knall.

II.

Acht Tage später, in Nizza,
im Süden, drehte er für Abel Gance
den Film J'accuse,
in dem die Toten auferstehen,
verwest, aus dem Morast
und in die Dörfer gehen,
um zu sehen, im Chor, ob sie umsonst
verreckt sind in den Schützengräben,
ob soviel Gewalt für nichts gewesen ist. Blaise suchte
viele Leute für diesen Film zusammen.
Er ließ sie
eine schweizerische Weise singen,
die geht ungefähr so:
"Als aus dem Krieg Jean Renault
nach Hause kehrte
mit seinen Eingeweiden in den Händen..."
Die Überlebenden spielten die Rollen der Toten.
„Gebrochene Schnauzen“ nannte man sie,
weil sie in Stücke gegangen waren.
Gance brachte sie vor die Kamera
und ließ sie halb verbrannt herumgehen
und fragen, ob die Lebenden gelernt haben,
weiterzuleben nach dem Krieg.
Und ab und an erschien Cendrar
mit der abgeschnittenen Hand
an der Spitze des unheimlichen Haufens,
wie der Geist seines Freundes Guillaume
am Montparnasse.
Und so singen die Toten weiter — der eine
von der Leinwand, der andere in den Büchern
vom kleinen Auto Rouveyres
in der letzten Nacht Europas
und Apollinaires.

**

Μια ωραία μέρα
άφησα τη φιλοσοφία
γιατί έπαψε να μ'ενδιαφέρει
να πείθω
για τους συλλογισμούς
ή για τις πεποιθήσεις μου.
Μη με παραξηγείτε'
δεν τό'κανα επειδή
δε μ'άρεσε
να πείθω.
Μα και που μου αναγνώριζαν
το δίκιο, τι μ'αυτό;
Κανείς δεν ενεργούσε.
Καθότι η λογική

δε μας παρέχει κίνητρα
μόνο άλλοθι.
Κατάλαβα λοιπόν
πως τούτο ήθελα πιο πολύ:
όχι να πείθω τους ανθρώπους
να τους παρακινώ.

Εμπρός στην πράξη
η σκέψη θα'ναι πάντα σκέλεθρο.

(Κι ιδού λοιπόν το κίνητρο,
ιδού κι η ποίηση)

.

Eines schönen Tages
ließ ich die Philosophie bleiben,
weil es mich nicht mehr interessierte,
zu überzeugen
von der Richtigkeit meiner Syllogismen
oder meiner Grundsätze.
Versteht mich nicht falsch:
Ich habe das nicht getan,
weil ich nicht gern
überzeuge.
Aber auch wenn man mir
recht gegeben hat, was soll's?
Gehandelt hat keiner.
Weil die Logik
uns kein Motiv liefert,
nur ein Alibi.
Ich verstand also,
was ich am meisten wollte:
Nicht Menschen überreden,
sondern bewegen.

Gegenüber der Tat
ist das Denken immer ein Skelett.

(Da haben wir das Motiv,
da haben wir die Poesie)

**

[Του Αγίου Βαλεντίνου ανήμερα]

Τα όμορφα πράγματα αυτού του κόσμου πρέπει να γιορτάζονται.
Τα όμορφα, νεαρά κορίτσια
τα μακριά μαλλιά τους, το δέρμα τους
που είναι ελαστικό κι ευωδιάζει
τα δυνατά τους δάχτυλα και τα γερά
τους κόκαλα μέσα απ'τους λεπτούς,
αθλητικούς μηρούς τους.

Τον καθαρό αέρα, αύρα θαλασσινή,
το χρυσαφένιο φως που απλώνεται μετά τη βροχή και
διαπερνά μπετόν και παραθυρόφυλλα
το εκτυφλωτικό λευκό που αναδίνουν τα μάρμαρα.
Τους συνταξιούχους αρχιτέκτονες αυτού του κόσμου
που σπούδασαν στο Παρίσι
κι εν μέσω κρίσης πλησιάζουν και σου ζητούν
πέντε ευρώ, μ' αξιοπρέπεια,
για ένα ρολόι, ντυμένοι σα να πήγαιναν δουλειά
με ό,τι δύναμη τούς έχει απομείνει, φωνή
κάτι λιγότερο από σταθερή, μα περήφανη ακόμα
σα να σου λέει: εδώ είμαι ακόμα, προσπαθώ
σαν άνθρωπος να ομορφύνω αυτόν τον κόσμο
σαν τα κορίτσια που το κάνουν ασυνείδητα, εγώ
το κάνω ταπεινά και στα εβδομήντα.

[Am Valentinstag]

Die Schönheiten dieser Welt soll man feiern.
Die schönen Dinge, junge Mädchen,
ihr langes Haar, ihre Haut,
die weich ist und gut riecht,
ihre starken Finger und stabilen
Knochen, die man ahnt in den schlanken,
athletischen Schenkeln.

Die reine Luft, den Wind vom Meer her,
den goldenen Glanz, der sich ausbreitet nach dem Regen und
durch Beton und Fensterläden dringt,
das blendende Weiß, das aus Marmor steigt.
Die pensionierten Architekten dieser Welt,
die in Paris studiert haben und
sich uns in Krisenzeiten nähern und würdevoll um fünf Euro bitten
für eine Uhr und dabei gekleidet sind, als gingen sie zur Arbeit,
mit dem, was übrig ist von ihrer Stimme, noch nicht ganz gebrochen,
aber vernehmlich, als sagte sie dir:
Ich bin noch da, versuche alles menschenmögliche,
um diese Welt zu verschönern,
wie die Mädchen, die das ganz unbewusst tun, ich,
bescheiden und mit siebzig.

**

Θραύσματα Αμερικής

Ο λογαριασμός ήταν 27 δολάρια και 21 σεντς.
Έδωσα 107 και 25. Ο νεαρός με κοίταξε.
«Για να πάρω ρέστα ογδόντα δολάρια και τέσσερα σεντς»
είπα. «Είμαι καλός στα μαθηματικά

αλλά όχι κι έτσι», απάντησε εκείνος. Χαμογέλασα.

Χτύπησε στο μηχάνημα τους αριθμούς.

80.04

«Μόνη της έκανε τον υπολογισμό;»

ρώτησε η διπλανή συνάδελφος του, γυρνώντας σαστισμένη.

«Ναι», είπε ο νεαρός. Το βράδυ στ' όνειρο

είδα να με ρωτούν από πού είμαι

κι εγώ να απαντώ ξανά και ξανά

πως ξέρω προσθαφαίρεση, ξέρω προσθαφαίρεση

και μια σειρά από τελωνιακούς να κουνάνε τα κεφάλια τους αποδοκιμαστικά.

.

Amerikanische Fragmente

Die Rechnung betrug 27 Dollar und 21 Cent.

Ich gab 107,25. Der junge Mann sah mich an.

"Dann bekomme ich achtzig Dollar und vier Cent heraus,"

sagte ich. "Ich bin zwar gut im Rechnen,

aber nicht so gut," antwortete er. Ich lächelte.

Er tippte die Zahlen in sein Gerät.

80,04

"Hat sie das allein gerechnet?"

fragte seine Kollegin, die neben ihm stand, und drehte sich erstaunt zu uns um.

"Ja," sagte der junge Mann. Nachts im Traum

fragte man mich, woher ich komme.

Und ich antwortete wieder und wieder,

dass ich Plus und Minus rechnen kann, dass ich rechnen kann,

und ich sah eine Reihe von Zollbeamten,

die missbilligend ihre Köpfe schüttelten.

**

Ένα κρύο, μουγγό βράδυ Δεκέμβρη στο μπαρ

του Έντουαρντ Χόπερ

σε περιμένω να έρθεις

να καταργήσεις την πραγματικότητα

να καταστήσεις αδιάφορο

ό,τι με περιτριγυρίζει. Πριν έρθεις

τα πάντα ουρλιάζουν.

Φτάνεις και τα πάντα σιγούν.

.

An einem kalten und stummen Dezemberabend in der Bar
von Edward Hopper

warte ich, dass du kommst

und die Wirklichkeit abschaffst,

unwichtig machst,

was mich umgibt. Bevor du kommst

schreit alles.

Du erscheinst und alles schweigt.